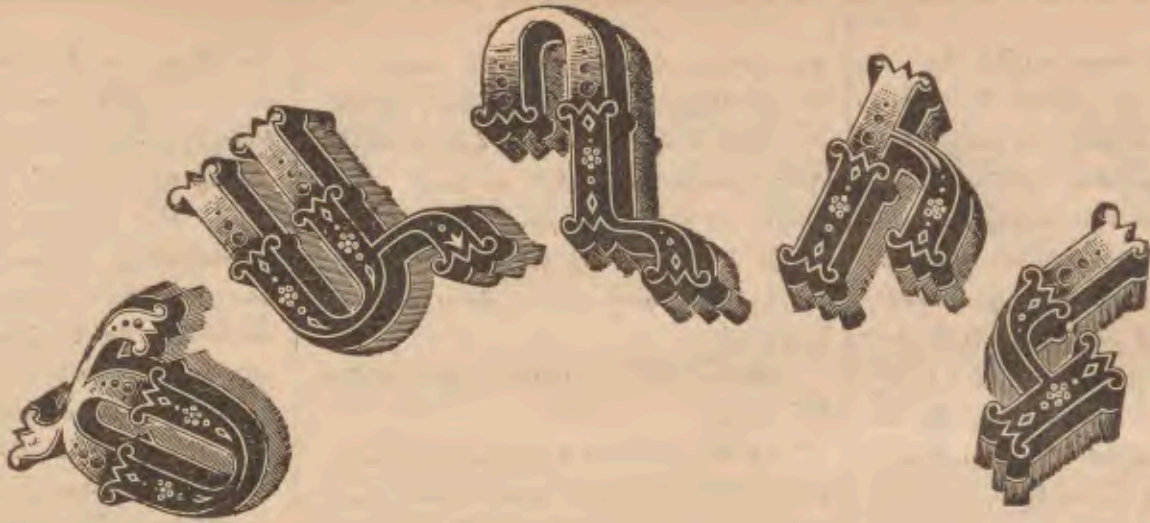

Ծանուցման տողը.
Առաջին. երեսը 5

Հ Ա Յ Կ Ա Յ Ի Ն

Gérant responsable
A. SAKATIAN

ԾԱՂԻԿ ԵԱՐԱՐՔ ԵՐԿՈՒ ԱՆՁԱՄ ԿՐ ՏՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵԲ-
ԵԱՐՔԻ ԵՒ ՇԱՐԱՔ ՕՐԵՐՆ: — Տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 100 դուրուս արծաթ, — Վեցամսեայն 50. — Գաւա-
ռաց համար 115 դր: Վեցամսեայ 60

ՈՐ ԵՒ Է ԳԱՄԱԿ ԿԱՄ ԳՐՈՒՔԻՆ ԿԷՏԷ Է ՈՒՂՈՒԼ
ԱՌ ԱՐՏՈՆԱՏԷՐ ԵՒ ՏԳՈՐԷՆ ԱՆՏՈՆ ՍԱԴԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ, ՊԱՍՅՐ ԱՂԻ ՏԱՍՏԷՍԻ ՔԻՆ 20
ԽԱՐԱԳՐՈՒՔԵԱՆ յԱՆՃՈՒՄԸ ԳՐՈՒՔԻՆԸ ԿՏ ՀԵՆ ՏՐՈՒ.

ԹԻՒ 87 Ա. ՏԱՐԻ

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱ

1887 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 21 ԶՈՐԵԲՇԱՐԹԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն եր-
կուշարթի առաւօտ Գուրու-Ձէշմէ
Բարձր. Մեծ. Եպարքոսին ապարանքն
այցելութեան գընաց:

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շա-
բաթ օրն Բ. Դուռն երթալով, Դատա-
կան նախարարութեան խորհրդական
Վսեմ. Վահան էֆէնտիի և Կրօնական
տեսուչ Վսեմ. Զիվէր պէյի հետ տե-
սակցեցաւ:

Եգիպտոսի Առաջնորդ Գեր. Մատ-
թէոս Եպիսկոպոս իզմիրլեան ամսոյս
15ին իզմիր հասնելով, երկար տե-
սակցութիւն մը ունեցեր է տեղւոյն
Ս. Առաջնորդին հետ (անշուշտ խրա-
տած է որ Ազգ. Վարչութեան հրա-
մանները անյապաղ և փութով կա-
տարէ):

Երուսաղէմայ խնդիրը կարգա-
դրուելու մօտեցաւ. Ս. Յակոբայ վա-
նուց Միաբանութեան հաշիւներն հրա-
կելու համար, կը խորհին Պօլիսէն
հսկող մարմին մը ղրկել յերուսաղէմ:
(ինչ ըսել է հսկող մարմին) Ըստ մեզ
այդ հսկող մասնաժողովոյ համար այն

տեսակ բանիբուն անձեր ընտրելու է,
որք առու ծախի մէջ ճարպիկ ըլլան.
և որովհետեւ թուով երեք պիտի ըլլան,
հոն անմիջապէս երրորդութիւն մը
կազմելով, ինչ կայ ինչ չիկայ ծախեն,
իւրացնելիք ոսկեղէն և արծաթեղէն
ները լաւ մը կարգի դնեն, վանքն ալ
դոցեն լմնայ երթայ և անկէ վերջը
նոր պարտքէ ալ վախ չըմնար: Փառք
Աստուծոյ այս տեսակ պաշտօններու
հարմար մարդ չը պակսիր թէ և, բայց
աւելի բանիբունը տասնից վարժապե-
տաց մէջ որոնելու է:

Կեսարիայէն մեզ գրուած նամակ-
ներէ՝ տեղւոյն Ս. Դանիէլ վանուց վա-
նահայր Գեր. Ստեփան Եպիսկոպոս
Սանտալճեանի նկատմամբ խիստ դո-
վելի տեղեկութիւններ կը ստանանք:
Նորին Գերապատուութիւն լուսահոգի
Եսայի Սրբազանի կողմանէ նախապէս
թօմարզայի վանքին Վանահայր կար-
գուելով, իւր բարւոք վարչութեան
շնորհիւ վանքը գովելի վիճակի մը մէջ
դրեր, չորս տարի յետոյ ըստ խնդրա-
նաց Կեսարիոյ պատուաւոր ազգայնոց
Ս. Դանիէլ վանքին վանահայրութիւնն
ստանձնել է: Նորին Գերապատուու-
թիւն ամեն աշխատանք և ճիգ թա-
փելով վանքը բարեկարգեր և բաւա-

կան ալ կալուածներ աւելցնելէ դատ,
բանիբուն վարդապետներ ձեռնադրեր
է, որոցմէ Արժանապատիւ Ներսէս
վարդապետ Ըջրլեան, աջակցութեամբ
Գեր. Վանահայր, դպրոց մը հաստա-
տելով, մերձակայ աւաններէ աղքա-
տիկ աշակերտներ կը ժողուէն որոնց
կաւանդուի Կրօնադիտութիւն, Հա-
յերէն, Տաճկերէն և Ֆրանսերէն նաև
ձայնագրութիւն:

Ժամանակէ հետէ Ս. Կարապետի
վանքին մէջ դեռ նախակրդարան մը
անդամ բացուած չէ, որուն հասոյթը
Ս. Դանիէլ վանքին հասոյթին շատ
չըսենք կրկինն է: Տար երկինք որ Գեր.
Սանտալճեան Եպիսկոպոսի նման վա-
նահայրեր բազմանային աղգին մէջ
որոց պէտքը օր ըստ օրէ կաւենայ:

Զորրորդ կարգի Օսմանիէ պա-
տուանշան շնուրհուր է Հայ Գաթուիկ
ազգայնոց Պատրիարքարանի առաջին
քարտուղար Արժ. Միլթէվէլլիեան
Յովսէփ և Ալէմհահեան Միլրաիլ վար-
դապետներու և յիշեալ Պատրիարքա-
րանի դորժակատար Առաքել էֆէն-
տիի:

Մասիսի մէջ հետեւեալը կը կար-
դանք:

Ազգային Երեսփոխանական Ժողովն

յետ բազում վիճաբանութեանց և բանակցութեանց կը յաջողի Գաղ. Ժողով մը ընտրել և նորա անգամը տեսնելով ազգային գործոց վիճակն, առ սէր ազգին կ'ընդունին իրենց տրուած այդ պաշտօնն : Իրաց այս վիճակին մէջ ի՞նչ պէտք է ընեն այդ Ժողովոյ կազմութեան գէժ բողոքող երեսփոխանք : յայտնի է թէ պէտք է իրենց բողոքը բերեն առ Ազգ. Ժողովն առ ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն . փոխանակ այսպէս վարուելու, կը լսենք թէ ինչպէս Պատրիարք Սրբազանին նոյնպէս Բ. Դրան բողոք ներկայացուցած են որով աշխատած են մերներքին գործոց մէջ կառավարական միջամտութիւն հրաւիրել . կը հարցնենք թէ ո՞վ է մեր թշնամին :

ԾԱՂԻԿ — Յիշեալ երեսփոխանաց քուէ տուողներն են :

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Ինչպէս որ նաւապետի մը նաւաստիները իրենց ոտորագաւ Միջօն ունին, նոյնպէս ալ Իզմիրի ծանուցեալ նաւապետին՝ սասնից վարձապետ նաւաստիներն ալ իրենց Միջօն անուանեցին Պ. Հրազդանը որ հինգշաբթի օրն առաջին անգամ սկսաւ ջատագով հանդիսանալ խիստ ողորմելի կերպով կարգ մը ողորմելեաց :

Այդ նորուս Միջօն . Պուրպօններն սպանեացիներն, Շամպօրի կոմսը, Հենրիկոս Ե. ը իրար խառնելէ յետոյ տարօրինակ աղօթքով մը կսկսի իւր հարիւր վէրսի չափ երկար յօգուածը : Դրական ասպարէզի այդ նորատի ագաղաղը կըսէ թէ՛ մեր վարդապետաց՝ այսինքն Կաթողիկոսաց ընտրութիւնը այսու հետեւ Ռուսիոյ տէրութիւնը պիտի կատարէ : Ինչու կը խեղադիւրէք . քանի՞ հազար անգամ հասկցնելու է . մենք կ'ընտրենք Չարն ուղածը կը հաստատէ մեծամասնութիւն չիկայ իւր պայմանին մէջ, երկու ընտրելեաց որն որ ուղէ զայն կ'ըտրէ Կաթողիկոս և միթէ վեհափառ Մակար Կաթողիկոսին քուէ տուողներն Հայ չէին . . թերևս ձեզնէ ալ աւելի որ գիտցան իւրեանց քուէն արժանաւորին տալ :

Ստույթեամբ Ժողովրդեան միտքն

պղտորելու համար ընդունին տուեր ու տուեր Ռիչիէօ, Լուի Ֆիլիպ, Ֆրանսա (կերելի որ մեր Պ. Հրազդանիկը երեք հրացանակիրներն ամբողջ կարգացեր է) դարձեալ իրար խառնելով, այնպիսի փաստի մը կը կռթնի որ ծիծաղելի կերպով կ'ունկի վրայ գետին կը գլորի :

Տեսէք մեր ողորմելի կիւսահման ինչ կըսէ :

« 1. Յարութիւն Պատրիարք և Նուրեան էֆէնտի, ինչու պաշտպան և բարեխօս կը հանդիսանան շահապալքեանի պաշտպան բարեխօսին և ամեն ջանք ի գործ կը դնեն որպէսզի Պատրիարքի աչքերուն հանդէպ, (արաբերէն՝ կը խօսին) Մայր եկեղեցւոյ կարևոր վարժարանի տեսչութիւնը յանձնուի Փափազեան էֆէնտիի որ բացարձակ կերպով կը մերժէ ճանաչել Մակար Կաթողիկոսն ամենայն Հայոց Կաթողիկոս :

2. Ինչու համար Կրօն. Ժողովը անտարբեր հանդիսատես կը մնայ երբ հայոց կաթողիկոսը չը ճանչողը կը կոչուի հարիւրաւոր մանուկներու տեսչութեան :

Այս երկու հարցումներէ յետոյ կըսէ թէ՛ կամ արդար է Փափազեան (աստուած չընէ) էֆէնտին իւր բողոքներուն մէջ, կամ անարդար (ճիշդ և ճիշդ) . եթէ արդար է, պէտք չէ պատ. ժել շահապալքեանը և Մելքիսեդեկը ճանչել Կաթողիկոս, իսկ եթէ արդար չէ, ինչպէս կարելի է ազգային պաշտօններու կոչել զնա և եկեղեցիներու դրամով վարձատրել եկեղեցւոյ թշնամին (բերանդ պազնեմ) :

Մենք Փափազեանի ջատագովը չենք և կցաւինք նաև որ առանց որեւէ արժանիք ունենալու ազգին ստա կ'ովն ապրի միշտ . սակայն պարտինք խօստուանիլ թէ Փափազեան էֆ. Մելքիսեդեկեան ըլլալով հանդերձ, դրժբաղտաբար Հայ ըլլալէ դադրած չէ : Աշխարհական մը կրնայ անձնական համոզումներ ունենալ Կրօնական խընդրոց մէջ . բայց կղերականաց համար խնդիրը կը տարբերի, եկեղեցական մը՝ եկեղեցւոյ ընդունած ամեն տրամադրութեանց պարտի հնազանդիլ . այսօր վեհ. Մակար Կաթողիկոսը ի սիրիւս աշխարհի ընդունուած և եկեղեցեաց մէջ ամենայն Հայոց Կա-

թողիկոս կը յիշատակուի . եկեղեցւոյ բեմէն նորին Սրբութիւնը նախատող եկեղեցականք, բացարձակապէս ուրացող են . կրցինք սովորեցնել արդեօք ուր՞էր թէ ազգին մէջ պառակտում յարուցանող աշխարհականներն արտաքսուէին ազգային պաշտօններէ համամիտ եմ Պ. Հրազդանի այս մասին ըրած գանգատանաց որքան ալ ձախորդ փաստաբան ըլլայնէ (1), բայց մեր մեղքէն այս մասին տիրող օրենք մը չունինք դեռ :

Սակայն ինչ նպատակաւ է Պ. Հրազդանի՝ տանից վարժապետաց այդ Միջօնի Փափազեանի դէմ յարձակու մը . վասն զի Փափազեան՝ իւրեանց վաշտին այդ հրամանատարը դատաւիք մ'է այսօր . Փափազեան լուին կուրանայ նախկին պաշտած կուռքը, նորա՝ ազգին ամեն գործոց մէջ հետեւած մէթոտը, կովը մեռաւ, կաթը հատաւ կըսէ մէկդի կընէ . իսկ Պ. Հրազդան որ բացէ ի բաց չը կրնայ խօստովանիլ այս պարագան, մերթ Մելքիսեդեկը Ազգին Կաթողիկոս դաւանելով և մերթ զայն ուրանալ կեղծելով պատնի պատը վերջապէս այն եղբակացութեան հառած էր թէ, ե. թէ շահապալքեան վեհ. Մակար Կաթողիկոսը չը ճանչնալովն յանցաւոր է, ապա ուրեմն Փափազեանն ալ յանցաւոր է . և մինչդեռ վարը շահապալքեանի պատժուիլը իրաւացի կը գտնէ, վերը Իզմիրի երեւելիներէն պատուաւոր գերդաստանի մը մեռնող մէկ անդամը նախատելով, Իզմիրի ամբողջ պատուաւոր մասը դժաւաճառ անուամբ կը մկրտէ, քանզի ասոնք իւր դաւանած Կաթողիկոսը իւր առաջնորդ անգամ չեն ընդունիր :

Ահաւասիկ այս կարգի հրապարակագիրներն են որ կը գործեն արեւելք մէջ և Արեւելքի վարչութիւնն ալ բոլոր սիւնակները կը բանայ այս տեսակ Միջօններու առջև :

ՏՈՒՐԻՅՈՒ Տ՝ ՊԱՊԱՆԱՆ

Մանկաբարձ և մասնաբէտ կանանց և տղայոց հիւանդութեանց, այն ճիւղերն ի փորձող փորձառութեամբ կատարելագործած ըլլալով՝ այժմ իւր բնակութիւնը հաստատած է ի Գառը գիւղ, Մօտա հաստէսի, Անթիպիոյի դեղարանին դէմ թիւ

(1) Նա ին իգականը :

37 տունը, որ ամեն առաւօտ մինչև ժամ 5 հիւանդ կրնդ ունի: Ի դիւրութիւն իւր յաճախորդաց վերոյիշեալ Տոբութօրը կը գըրտնուի նաև ամէն օր կէս օրէն մինչև ժամ 9 Մաքրի-գիւղ իւր տունը և 10'ն 11 կամրջին դէմ Քիւչիւքեան եղբարց դեղաբանը:

Զորի դարմանք կիրակի օրեր մինչև կէս օր իւր Գատը գիւղի բնակարանը:

ՏԵՆԻՉՏԷ ՊԻՐ ՅԱՃՈՒ

Բէհայտան Գօրէնհակա կիթմէք-տէ օլան Լը ժօհաննէս նամ Բուս թիւճճար սէֆինէսինտէ տէհէթիլ պիր ֆաճիա վուգու պուլմուշ տըր: Շէօյ-լէքի հոկտեմբերին 17ինճի կիւնիւ Պալթիգ տէնիպինտէ, Պէրնօլմատա-սը եագքընտա, պիր սէֆինէսին ֆէ-լաքէթ իշինտէ պուլունտուղունա տա-յիր իշարէթ չէքաիկի, Մօրսնէ իս-մինտէ պիր Տանիմարգալը սէֆինէ թարաֆընտան կէօրիւլէրէք, Տանի-մարգա սէֆինէսին իքինճի գաբ-թանըյլա տէօրթ թայֆէսի, պիր սան-տալ իլէ իմատա կէօնտէրիլմիշ տիր: Պունլար՝ ժօհաննէսին կիւլէրթէսինէ վասըլ օլտուգլարընտա, տէհէթամիգ պիր մէնզարէեթ թէսատիւֆ իթմիշ-լէր տիր: Շէօյլէքի, գաբթանըն վէ թայֆէսին օտալարընա գատար գան-լէքէլէրի կէօրիւլմիշ տիր: Սէֆինէսին պիր թարաֆընտա եարալը վէ գանլը պիր ատէմ օթուրմուշ օլուպ, մէր-գուլմ, եարը պայկըն հալտէ իմիշ: Տի-րէկին պիրինէ տաեանմըշ օլարագ, պօղաղը պաղը վէ պաշը իքի եէրին-տէն եարալը 20 եաշընտա տիկէր պիր կէնճ տախի աեագտա տուրուեօր ի-միշ:

Պու կէնճ, սէֆինէսին գաբթա-նըյլա պէշ թայֆէսին թէլէֆ իթմիշ տիր: Պու ֆէլաքէթտէ գաթիլ իլէ պէրապէր սաղ գալան վէ եարալը վէ գանլը պուլունան տիւմէնճի, իշպու վագըպի տէհէթիլթիմալի աթիտէքի սուրէթտէ հիքեայէ իթմիշ տիր: Եկի-ճէ սաաթ տէօրթ սուլարընտա ուեու-տուղում հալտէ, սօլ տիղիմին ալթ թարաֆընա պալթա իլէ պիր վուրու-լուշտան ուեանտըմ, վէ գարըմտա պիր ատամ կէօրտիւմ քի, էլինտէ պուլունան պիր քէսկին պալթա իլէ եիւղիւմիւ վէ գուլագ թօղումնու եա-րալտը: Փագաթ պէն, ճէսարէթիմի

ղայպ իթմէեէրէք, գաթիլի օտաւտան աիշարը չըգարմաեա մուվաֆֆագ օլ-տուլմ, վէ գաբուեու տախի արգա-սընտան գաբատըմ: Գաթիլ օլ վագըթ կիւլէրթէսին իւղէրինէ չըգըպ, օտա-նըն բէնճիթէսին գըրտը, վէ ուղուն պիր սըրըղըն ուճունա պիր պըշագ սարլաեըպ, անընլա պէնի թէլէֆ իթ-մէք իսթէտի իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամատըղընտան, նասըլսա պուլտու-ղու Բէթրօլ կաղընը, գըրտըղը բէն-ճիթէտէն տէրունի օտաեա տէօթ-տիւ, վէ պէնի տիրի տիրի եագա-ճաղընը թէհտիտ իթմիշ: Պէն իսէ արթըգ չարէի սէլամէթիւմ գալմատը-ղընը կէօրտիւկիւմէն վար գուլվէ-թի պաղուեա վէրիպ, պուլունտուղում օտանըն գաբուսունը աշտըմ, վէ պիւ-եիւք պիր սօբա իլէ գաթիլին գաֆա-սընա վուրուպ, եէրէ տէվիրտիւմ, վէ սօնրա տախի քէնտիսինի պաղատըմ, պօյլէճէ պիր քէրրէ քէնտիսինի զապ-թըմա կէշիրտիկիւմէ, մէրգուլ հէր չէի իգըրար իթտի, Շէօյլէքի սէֆի-նէ թայֆէսինն ագչէ վէ էշեասընը սիրգաթ իթմէք մագսէտիլլէ, կիճէ-նին սաաթ իւշիւնտէ կիւլէրթէ իւղէ-րինտէքի նէօպէթճի թայֆէսին վէ սօնրա տիւմէնտէ պուլունան թայֆէ-նին պաշարընա, էլինտէ պուլունան պալթա իլէ վուրուպ էօլտիւրմիւշ, վէ ճէսէտէրինի տէնիղէ աթմըշ տըր: Օլ էսնատէ գաբթան, տիւմէն թա-րաֆընտա պիր օտաւտա պուլունտու-ղունտան, պիր շամաթա իշիտիպ, տի-շարը չըգագա իսթէմիշ իսէ տէ գա-թիլ, օտանըն գաբուսունու գաբամըշ իտուկիւնտէն, գաբթան, պու գաբու-եու գըրմաեա մէճպուր օլմուշ, լա-քին տիշարը չըգար չըգմալ իքի տէ-ֆա պաշընա վուրուլան պալթատան մագթուլէն եէրէ տիւշմիւշ, վէ գա-թիլ անըն ճէսէտիլնի տախի տէնիղէ աթմըշ տըր:

Գաթիլ, պու ճինաեէթտէն սօն-րա, տիկէր իւշ նէֆէր թայիֆէսին ուեուլմաքտա օլտուգլարը մահէլլէ կիտիպ, անլէրի տախի օ սուրէթլէ գաթլ ու թէլէֆ իլլէմիշ տիր, Մու-ախսարէն պիր մօմ եագըպ, մագ-թուլարըն էշեասընը վէ գաբթանըն միւճէվհէրաթ վէ գունտուրալարընը թօրլամըշ, վէ պունլարը պիր պիւ-եիւք պիր սէքէթ տէրունիտէ տօլ-

տուրմուշ տուր: Իշպու ճինաեէթի պիլ իճրա, գաթիլ, պէնիմ (տիւ-մէնճինին) ուեուլմաքտա օլտուղում գաբթանըն օտասընա կէլմիշ, վէ օրատա հիքեաեէ իթտիկիմ միւտա-րէպէ զուհուրա կէլմիշ տիր:

Տանիմարգալը կէմիճիլէր, գանը-նըն թէլէֆինտէն նաշի բէք զայիֆ տիւշմիւշ օլան տիւմէնճիեէ իճապ իտէն մուվէնէթի իյֆա իլէ, գա-թիլի, գալիճէ պաղաւմըշլար, վէ պիր եէլքէն պէզինէ սարըպ, քէնտի ոէ-ֆինէլէրինէ կէօթիւրմիւշլէր տիր:

Պէօյլէճէ մէզքիւր Բուս սէֆինէսի. Տանիմարգա սէֆինէսինն արգասընա պաղանաբագ, Գօրէնհակ իմանընա կէօթիւրմիւշլէր տիր:

Գաթիլ, խաթախանէեէ նագլ ի. տիրիպ, օրատա, Բուսիա գօնսօլօ-սույլա պիր բօլիս միւֆէթթիլինին հուղուրունտա իլք իսթինթագը իճ-րա իտիլմիշ տիր: Կամ իւմպ իսմինտէ վէ Բուսիա թէպասընտան օլան գա-թիլ, ճինաեաթը վագըաեը իգըրար իտիպ, ապա էսէրը նէտամէթ կէօս. թէրմէմիշ տիր: Հասըլը մէրգուլմ, իւրսըղըք մագսէտիլլէ վէ իշիտիւ-մէմիշ պիր վահշիլիքլէ ալթը քիշիեի գաթլ ու թէլէֆ իլլէմիշ տիր:

Պէհրսէնք իսմինտէ օլան գաբ-թան Կէ եաշընտա վէ անասըլ Լիթիւ-նիալը իմիշ, Հաեաթը գուրթարըլ-մասը իսմիտ օլունան տիւմէնճի իսէ, Չէ եաշընտա, գուլվէթլի, վէ սաշ-լարըյլա սագալը սիեահ, վէ քէզա-լիք Լիթիւնեալը իմիշ:

ՄԷՃՄՈՒԱ

ՀԱՅ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Հաճի հանըմ, էրէկ գիշեր պան մը լաեցի, վո՛ւյ, բէք ուրախացայ, միւ-սիւ Օննիկը Բարիզ կը խրկէք կոր ե-լէր:

—Վույ, աչքդ լուս ըսէ, քուրուկ, աչքդ լուս, սրտիս վրայէն կիտես քի-քար մը կը վերնայ կոր, քա-քուրուկ օրն ի բուն դիմացս նստած «մարիկ» ես ասանկ տունը՝ պիտի նստիմ, իմօ-րերուս, ժամերուս մեղքը չէ՞, դուք իմ ապագաս կը մեռցնէք կոր» վույ, Բեբրոն հանըմ, աֆաղաններս կեկար, ինչ իտար ծան ունէի նէ կը պօռայի, քա օրդտի, ինձի ինչ կըսե՞ս հօրդ չը

խօրաթեւ, արթըխ սիրտս կելլար, ան ալ դիմացս կանցնէր, մտր վու տղայ դիմացէ դիմաց կը նստէինք հէօնկիւր հէօնկիւր կուլայինք, հէլէ ասված պանն աջողէ հաճի Կուռնիկ աղային, անցած օր Թուաման աղան ընկերութեան խազվէն տարեր, ըրեր չըրէր խանութը միշտ ըրեր է, հիմայ ալ իրարանցումի մը մէջ եմ, կար կար կար հանեց գլուխս քի, էյ չպիտի կրնամ հասցունել վէստէլամ:

—Վույ կէնճ, ինչ ըսեմ, հէմէն ասված քեզի ալ համբերութիւն տայ, քա պարէ մէկ հատիկդ ալ չըլլար, էյ հիմայ էրթանէ քանի տարի պիտի մնայ:

—Ինչ կիտնամ քուրուկ, որը հինգ կըսէ որը տասնը հինգ, կրնանէ մէջէն ել, ամա հաճի աղաս հասկցեր է քի ան տասնը հինգ տարի ըսողները պիւթիւն քօթիծիծի են եղեր:

—Սանքի ադ քօթիծիծի ինչ պիտի ըլլայ:

—Սանքի որ մէկը է—Տ տարի, մէջէնին անակն ալ կայ եղեր քի երկու տարի կը մնայ էղէր տէ, սողրա տասնը հինգ տարի կեցայ տէյի սուտ տեղը կը պարծուի եղէր:

—Վույ վայ մեղքիս, աթ խրտար ալ խուլըրուխու սուտ կըլլայ, թէվէքէլի չէ քի ամէն մարդուն էմնիյէթն ալ հէքիմներուն վրայէն վերցաւ:

—Սուս, քուրուկ, սուս, հաճի աղաս անանկ պաններ նախքէ քի մատս պերանս մնաց, մէկէր հիմակուան տտենս ամէն պան օխխապաղութիւն է եղեր:

—Աման քուրուկ, իրա՞ւ կըսես, էյ թէվէքէլի չէ քի պէթ պէրէքէթ չը մնաց:

—Քա ճանըմ աղջիկ, մէյէր էս նախներուն պէս հէքիմներն ալ օրթախութիւն ունին եղեր:

—Քա աման իրաւ կըսես:

—Հա, գիտես խուլութիւնները աշկերտնին խալթա հանեն նէ, մէկ քանի տարի սողրա իքիլի պիլիլ օրթախ կընեն, մէկ քանի տարիէն ալ պաշա պաշ:

—Էյ հա կիտեմ, քրօյս մեծ տղին ալ անանկ ըրաւ վարպետը:

—Մէյէր հին հէքիմներն ալ անանկ իքիլի պիլիլ օրթախներ կառնեն եղեր:

—Վույ, վայ մեղքիս, մեծացիլ

անկաճ մեծացիլ պան մըն ալ էվել լսեցիր, ավօքաթներուն համար լսած էի ամա, հէքիմներուն համար չէի լսած:

—Ս.յս միջոցին սպասուհին երկու հատ վառած սիկառ ու երկու գաւաթ ալ սուրճ ներս կը բերէ:

—Վույ, Մարեամ, շատ ապրիս, խըղըր եթիլչտին կըսեն նէ, իշթէ տուն էս, վուրկէց ալ հասար ու հասկցար, կիտես քի քուրուկ, աս կնիկն ալ էյնաւոր թագաւորը խրկեց ինծի, կիտես քի տույ կըլլայ իրեն, ասանկ ափախաններս ելաւ մի, հաքի վրաս մարելիք մը պիտի կայ, մէյմ'ալ կը նայիս, սիկառս վառեր, խահուէս ալ եփեր թափէր, տուտու քեզի հետ տէմ տէմի խահվէ մը խմենք ըսելով ներս կը մտնայ, էս քեզի պան մը ըսեմ, սանքի աս կընիկը չըլլար՝ կա եա, խելքիս կալը պան մը ըսել չէր:

—Քա հապա, մեղա, քուլ քուլս սէպէպ տիր կըսեն նէ, հոգի:

—Էյ աչքըդ լուս, Մարեամ:

—Սչվընիս լուս, աչվընիս լուս, ասված օղորմեցաւ, կէնճին խելքին կուգար կոր:

—Էյ իշտէ չօղու կիթտի աղը գալտը, կաղատի կոր:

—Կաղատի կորն ալ խօսք է մարիկ, քա ըսի եա, մէկ հատ մըն է տէ, ըրահաթ լօխմա մը հացըս արունը թաթխեց, վույ վույ, չօք էվլատ իսթէեհնին վայ հալինէ, հէմէն շատ ունեցողներուն ասված եարտըմփին ըլլայ, չէքիլէճէք տէրտ տէյիլ:

—Էյ, հաճի հանըմ, հիմայ խըսմէթ ըլլայնէ որ օր ճամբորդ է:

—Ասված օղորմութիւն տայնէ, այս շաբաթ եօճի է:

—Վույ, ասված սէլամէթ տայ, քեզի ալ քուրուկ համբերութիւն, էյ տօղրուսը իմին ընելու պանս չէ, ան վաբօր նստած օրը մէյէր ինծի ալ փրկիլ կապէին:

—Հէմէն քեզի պան մը ըսեմ հաճի հանըմ, տուն շաբաթ իրիկուն հիշ տուն մի գար տէ, շիտակ խառա կէօմըիկին ժամը ուխտի կնայ:

—Քա քուրուկ Բեբրոն հանըմ, աղէկ էս ըսնիտ ես, քիչ մը մէկ պանը մատդ կը բատտես, քա աթխըտար վէլվէլէյի ինչ կայ, օրերը չափուի կանցնին, անոր էրթալը կալը մէյմը

կըլլայ, քուկին չորս տարի ըսածդ ալ պան մըն է, քա պիտի տեսնամ ան օրը քի պէյըս շափխան մէկ թարաֆ ծըռած մէյմը աս տունը մէյմը ան տունը պիտի վազէ:

—Իրաւ էս Մարեամ իրաւ, չորս տարին պան մը չէ ամա, քէչկէ մըտ, մտուքըս մինակ ան ըլլար անոր սօնն ալ կայ:

—Ճանըմ հանըմըս կիւճէնմիշ մըլլար ամա, սա սօն մըն է պոններ կայ, ներ էք, հաճի աղան կըսէ սօնընա պաք, տուն կըսես սօնունա պաք, ադ որ՝ պաշանդըն է սօնն է քի իմխելքս տեղ չընեմ կոր:

—Քա հապա Մարեամ, հէքիմս, թիւն ըսելով լմնցաւ, տուն հէքիմս թիւնը խօլայ կիտէս կոր, էթէկոլ օսկի կուղէ, քա ատ ալ ձգէ, ասված տըլաւ պէճէրմիշ ըրիր խրկեցիր, տատեցաւ սորվեցաւ լմնցուց էկաւ, էյ սողրա, սողրա ալ էլլալու հօրենական տունդ տեղդ տակն ու վրայ ընելու Պէյօղլու երթալու նստելու է, հայտն ան ալ ըրիր, քա սողրա ալ աստիկ անդին իյնալու օրթախ մը գըտնալու է:

—Քա ատ ինչիս օրթախն է:

—Քա հապա, օրթախսըդ հիչ հէքիմ մը առաջ կերթալ:

—Էյ մարիկ, ամօթ չէ եա, հաճի հանըմ, Օննիկ պէյս ան Փռէն կիթան ըսած մէմէքէթը պիտի խըրկէք նէ ինչ պիտի ընէ:

—Իշտէ հէքիմ պիտի ըլլայ:

—Չէնէ ինչ կըսես, ես կիտցայ քի միտքերնիդ փոխեցիք:

—Չէ քա չէ, մտքերնիս չփոխեցինք ամա, տուն ան օրթախութեան կործը չես գիտեր ամա, Մարեամ, չըլլայ քի պօշպօղաղութիւն ընես տէ ասոր անոր ըսես, նայէ տէմին տուն էիր զուրցողը քի է տարի ըսածդ ինչ է, աչքդ կոցես բանաս կանցնի տէյի, վաղը իմ գաւակս ալ հէքիմ պիտի ըլլայ կայ, հիմակվընէ սըռերնիս աշխարք արարատ չիմանայ: Հիմակուան ատենս ամեն պան քու գիտցած վախիթիդ չըլմանիր, ամէն պան պարկցած է կիմանաս, աքըլի ֆռէնկիս թան կըսեն, մեր զուկըններն ալ ֆրռէնկիսթան կերթան նէ ինչ կընեն, բարանին կուտան անոնցմէ խելք կառնեն կոր, նայէ վախտով Ստամպուլ փափօւ, թիւռնէլ, չըմանտուրա ա-

սանկ պաներ կար, ասոնք ով չնեց, ֆաէնկը, ինտոր չնեց, հիսսէներ կը հանեն կոր, մեծ մեծ ընկերութիւններ կը չնեն կոր շատ մը բարաներ կը ժողվէն տէ, սողրամ ալ կելլան ա- տանկ պաներ կը չնեն կոր: Իշտէ մեր զաւկըներն ալ ադ օրթախութեան ֆայտաները տեսնալով . . :

— Բա հապա քուրուկ մէկ մարդու մը վարիէթով ատոնք ըլլալու պաներ են :

— Բա նէ մինասիպէթ, հասկցար Մարեամ իշտէ ասանկ հէքիմներն ալ հիմայ ելեր իրենց մէջ ասանկ օրթախութիւններ կնեն գումանիա կըլլան կոր :

— Գուզում հանրմ սորմաք այլալ օլմասըն ամա, ատ ով ըսաւ քեզի :

— Ով պիտի ըսէ, հաճի աղասա- սըլ տեղէն է հասկըցեր :

— Էյ խաթըրդ չմնար եա հաճի աղան սղեր են, պէն պու տավաեա ամին տէեէմէմ :

— Էյ Մարեամ պօշլախըրտը չու- դէր, կէնէ տինկօզութան մի պաշլայէր, հապա ինչէն է քի էլլաս եանըմիշ ըլ- լաս տէ Հայ հէքիմի մը պաշխա հէ- քիմմը հարցնես նէ կելլայ կետնէ կե- տին զարնելով կաւրէ տէ, ֆէլէքտէն էլլաս իր ուղածը հարցնես նէ «վաղը եա չեմ կրնար կար, գօնսօլթօ ունիմ օրէնասիօն ունիմ, կըսէ տէ» կա- պապրէ օր իր ըսած հէքիմը բերես, հիշ օրթախը չէյրէկը չըլլարնէ, կը թողուր, ան ալ մէկալներուն պէս կաւ- րէր նէ :

— Վույ աչըրդ խաղա, հաճի հա- նրմ, էս քեզ աս խըտար պէօն չէի կիտէր, իրաւ է քի Հայ ու վայ կըսեն նէ մեզի համար է, մէկզմէկ չենք քա- շէր, իրարու գլօխ կը պատռենք, ադ շիտակ է, ֆագաթ հէքիմներուն հա- խին ադ օրթախութիւն չէյրէկութիւն ըսածդ ալ ասը չունի, կտար քի եր- կու Հայ հէքիմի խօսք մէկ պիտի կայ տէ օրթախութիւն պիտի ընեն, օլա- ճաք իշ տէեիլ, մէկզմէկու հիսսէն առջի օրէն կողոպտելու ելնելուն, կուրը չափուի կը վրթի. պանը ան չէ, էյէր հէքիմ մը էլլա տէ, էս չեմ կըր- նար կալ, ֆիլանճա հիքիմը տար ըսէ նէ, կիտցի քի, ան հէքիմը եա Խա- ռապան է եա սոյէն աղջիկ մը տալու միտք ունենալուն առաջ քաշել կը

նայի կոր, իշտէ ան է քիմ շատ քօն. սօլթօյի կը կանչէ չէնէ կտար քի Հայ հէքիմի մը, իլլէ հիներուն, էլլաս ու- ըիշ Հայ հէքիմ մը հարցնես տէ, ան ալ աղէկ հէքիմ է ըսէ, հէլէ էս երլըխսութեան երեսէն շատ տուներ պտըտած եմ, քա մարիկ հիւանդ մը ունեցան մի, հայտէ Հայ հէքիմ կը պերէն, չեղաւ մի շաքիալը ֆրէնկ- ներու կիլնան, հայտէ ավուճնելով օս- կին ձեռուրնի կը լեցնեն, քա հանրմ կըսէի Հայ հէքիմ չունինք, հա ունինք ամա ասոնք վարպետ են կըսէին :

— Էր, վարպետ են ավուճով օս- կիներն առնելով մարդ մեռցնելու— հէլէ շատ մը մեծ հէքիմներ կան քի, էլլար տէ տօքլէօր, աս ինչ հէքիմի ինտոր է վարպետ է, հարցուցիւր մի,— ատանկ հէքիմ մը կայ քի, — Էհ քէշ չէ ամա տահա փոքրաւոր է — ճիզմէ տէ վար ճիզմէճիք տէ վար — Էյ կեցի նայինք, տահա քանի մարդ մեռցուց վարպետ ըլլալու համար — ասոնց նը- ման վարպետ խօսքեր ունին հէլէ մէ- ջերնին մէկը կայ քի հէմէն ասված կշտացնէ, ձեռքէն կայ նէ ալխարք էս կըլլեմ պիտի ըսէ, ըսաթ եկած Հայ հէքիմը կաւրէ, ֆախաթ ինքն ալ ֆը- րէնկ հէքիմներուն առջև մուկի պէս դողալուն բերանն անգամ չը բա ար :

— Քուրուկ, թէվէքէլլի չէ քի աս խըտար Հայ հէքիմ կայ իքէն կէնէ հայերուն տունը ֆռէնկ հէքիմ կը մտնայ, խապահաթը մէյեր մեծերունն է եղեր, պղտիկներուն աղէկ օրինակ կուտան կոր. ամա ինչու կըսեն քի պա- լըք պաշտան գօգար, նայէ ֆռէնկ- ներուն տունը Հայ հէքիմ մը կը մտ- նայ, ամա անոնք մարդ են մարդ :

ԽԹԱՆ

ՀԵԼՎԱՍ. — ԳՕԼԻՎԱՍ

ՔԷՍՏԱՆԷ

Երեկ Լատինաց Մեռելոց ըլլալով խիստ մեծ բաղմութիւն կար ֆրէրի գիւղի գերեզմանատան մէջն ու չորջր: Ինչպէս որ ամեն ազգ յատուկ սովո- ըութիւններ ունին իրենց մեռելոց հոգւոյն հոգւոյ հաց բաշխել, Լա- տիններն ալ նոյն օրն շաղանակ կը բաշխեն, Ժամանակաւ Հայոց մէջ սո- վորութիւն էր Հէլվա կը բաշխէին և

դեռ քիչեր կը բաշխեն իւրեանց մե- ռելոց հոգւոյն համար. նոյնպէս Յոյ- ներն ալ Գօլիվա. Տաճկներն լօգմա կըլն:

Բանկալթի մատմագէտներն Լատի- նաց Մեռելոցի նոյն օրն «Քէստանէ բանայիրի» կանուանեն, ինչպէս որ հետեւեալ խօսակցութենէ մենք ալ նոր սորվեցանք, որ պատուհանէ պատու- հան երկու օրիորդք կը տեսակցէին :

— Մատմագէլ Ուսկուկ հայտէ գալք սէնին իլէ Քէստանէ բանաբըը- նա կիտէլիմ :

— Տահա շիմտի պիր չէյ եօք, ադ- շամ իւստիւ գալապալըք օլուր :

— Դա նէ՞ սէօյլէօրսուն, պիզիմ Կոմիկ կիթմիշ իտի տէ՞ օ գատար գա- լապալըք վար քի չըլտըրաճաք չէյ տէեօր :

— Կէլմէք իստերիմ ամա, նէ եաբա- երմ ամեամ իղին վէրմէզ :

— Աման սէնտէ, եալվար, պիր թուռ էտիպ կէլէճէյիզ տէ :

— Դա օնէ՞ նագըս տըր քի, օնէ՞ թիթիզ տիր քի, կէնճիքլէրինտէ քէն- տիլէրի հէր չէյի եաբմըշլար, շիմտի պիզիմ էթտիյիմիզ կէօզլէրինէ պէօ- եիւք կէօրիւնիւր :

— Հագգըն վար գըզգարտաշ, սէն տէ իւստիւնէ պիր չէյ ալ, տուեուրտ- մատան կիզլիճէ պիզէ կէլ, գաբու- տա պէքլէրիմ, Կոմիյի ալըր պարա- պէր կիտէրիզ :

— Եա սօղրամա տուեարսա . . . :

— Աման սէնտէ նէրտէն տուեա- ճաք, պէլքի վիչէնիկ տէ պու կիւն օրտա տըր :

— Օլուր ամա իւսթիւմտէն ալտը- ղըմ Գրէր ամեամըն օթուրտուղու սա- լօնտա տըր նասըլ ալայըմ :

— Էօյլէճէնէ կէլ պէնիմգըսա սա- թէն մանթօմը վէրիւրիմ :

Այս կարգադրութեան վրայ մատ- մագէլ ուսկուք յուշիկ կերպով ոտիցը մատներուն ծայրերուն վրայ կոխելով, առանձ մէկէմը տեսնուելու վար իջաւ, փողոցին դուռը բանալով դուրս ելաւ և աղմուկ չըհանելու համար տանք դուռը առանց գոցելու, վրայ բերաւ և այն պէս թողելէ վերջը ուղղակի մատմագէլ Պիրիճիկին տունը վազեց որ դրան առջին զինքը կըսպասէր :

— Իշթէ կէլտիմ . . օհ, աճէլէ գօշ- տուտա էօյլէ եիւրէյիմ չարբըյօր քի,

պօնժուր միւսիւ կոմիկ :

— Պօնժուր մամզէլ, էսքըվու բողթ պիլէն :

— Դա ճանրմ չիմտի գօմբլիմանըն վազթը տէյիլ, շու մանթօյու իւստիւնէ ալտա կիտէլիմ, կէճ գալտըք :

Վերջապէս այս փոքրիկ խումբը աճապարելով հասաւ գերեզմանատան վայրը ուր ամեն ազգէ ստուար բազմութիւն մը կար :

— Էյ պունէ գալապալըք, պունէ ասկէր, գուզում Պիրիճիկ, գա պու խըւըըըն իչինտէ Վիչէնիկի նապըլ պուլաեւմ պանա պիր ազըլ էօյրէթ :

— Տուր գա խենդ գըզ օտա պիր շէյ տիր զայէր, աման Ուսկուկ շու գարչըտան կէլէն մատամ Զէրդէլէ տէեիլ :

— Հէ օ տուր, միւսիւ Տօն ժիւան ատ եանընտա :

— Դա պու՛ տուր Տօն ժիւան տէտիբլէրի :

— Թանրմազ ըտըն :

— Եօք գըզ գարտաշ նէրտէն թանրեաեւմ, գա պունու՛ն իչին իմիշ էօլիւպ պաեւըլտըլը, թաթարլարին շալվարը եանընտան ասըլը չաքմաք քէսէսի կիպի պիր շէյ օլմուշ եանընտա :

— Թէզէվու Պիրիճիկ օլապիլիբի տուեարլար :

— Օնլար նէրտէ պիղ նէրտէ . . հէմ սէն պէնիմ իչիմէ գարըշմա կոմիկ, պէն նէ իստէրսէմ օնու տէրիմ :

— Դա ճանրմ չիմտի զըթ լազըրտըլարը պըրադըն տա շու Վիչէնիկի պուլալըմ :

— Վիչէնիկի պէն տէմինտէն մէգարըղըն իչինտէ կէօրտիւմ :

— Էյլէ իսէ հայտէ մէզարըղա կիտէլիմ :

Թողունք որ մատմաղէլ Ուսկուկ գամբանարաններուն մէջ միւսիւ Վիչէնիկը բնտուէ . մենք հետեւինք տարիքոտ տիկնոջ մը և մի քանի օրիորդներու, որք Պօլսոյ կողմէ եկած էին Լատինաց այդ շքեղ գերեզմանատունը տեսնելու :

— Դա էբրոս սա մեռմեռէ գէօշկը նայէ էյ բէքալըման պան, ինծի տալին մէջը նստէի :

— Դա մէզարըլէն է ան :

— Վույ կուղս տանի հէմէն :

— Տուր ալ ինչս մէզարըլէն է, Ժամ է, նայեցէք քովի պղտիկ օտաներն

ալ պահարաններն են :

— Աման տուն ալ ինչիս՞ Ժամն է, նէ խորան կայ նէ պան :

— Նա իշտէ պատին մէռմէն քարերուն վրայ եալտըզը գիրեր կան :

— Էյ հիչ պատկեր չիկայնէ . . :

— Պաթէստանները պատկերի չեն հաւատար :

— Աս կերեզմանոցը ֆռէնկի չէ՞ :

— Ֆռէնկները՞ ինչ են քի պիւթիւնն ալ պաթէստան էն :

— Ակիւլիւք հանրմ, ինչէ օր ամենուն ծառքը քէստանէ կայ, հէմ կուտեն հէմ շունեցողին կուտան կոր :

— Հոգոյ հաց է գա :

— Վայ մեղքիս, քէստանէն ալ հոգոյ հաց ըլլալը չէի կիտէր, կէնէ մատաղ եա հէլվա ըլլայնէ նէ իտէ :

— Ֆրէնկներուն ատէթը աս է, հոռմները ընտոր կոլիվա տաղըթմիշ կընէն նէ, ֆրէնկներնալ քէստանէ տաղըթմիշ կընէն :

— Ինչ աղեկ պան, աժնկէկ հոգոյ հացմը :

Այս միջոցին փոքրիկ տղայ մը վազելով այս տիկնանց քով եկաւ :

— Վասիլիկ՝ . . նայէ, քէստանէ ճէպէրս պիւթիւն լեցուցի :

— Ծօ մուտեր ծօ՛, մեռել կոխէ թափէ՛ սա բիս պաները ճէպէթ :

— Հուսա վարը սիւսիւ ֆրէնկ մը տուաւ. խաշած քէստանէյէ, կեր տէնայէ ինչ աղւորէ :

— Նէտէ սըվոնք հիմայ քեզ գետնին տակը կանցունեմ, եքլը տըր սէվէ կըլլաս չեմ խառնուիր :

— Ինչ կըլլամէն թողըլլամ չեմ նետէր. քէստանէին ալ զարար ըլլալը չէի լսեր :

Տղեկը իրաւունք ունէր, յայտնիէ որ տիկնանց նոյն աւելորդապաշտութիւնն անտեղի էր. գալով մեր մատմաղէլ Պիրիճիկ և Ուսկուկին, միւսիւ Վիչէնիկը գերեզմանատան մէջ գտնաւով պարոն Սուլլին գարեջրատունը դացին ուր մինչև երեկոյ գարեջուր խմելոյ յետոյ փոքր ինչ զգլխած տուն վերագարացան ուր մատմաղէլ Ուսկուք իւր Ամալայէն խստիւ սաստուեցաւ առանց զգալու, զի գինով էր :

ՕԴՈՒ ՔԻ ԷՕՅՐԷՆԵՍԻՆ

— Վայ հօշ կէլտին գօգօնա էվտօքսիա պէն տէ գահվէնին ճէպվէսի-

նի տահա եէնի սիւրտիւմ :

— Խօս պուլտուք գալէ Թիլօմէնա տուտու, պէօյլէժէնէ խալիմիս նասիլ օլաժաք, գիս կէլտի նէ եաբաժայիմ պիլմէմ :

— Դա հանկը գըզ կէլտի :

— Եօք գիզ, գիս՛ գիս :

— Էյ բէք թօհաֆսըն գօգօնա էվտօքսիա, գիս գիս տէրսէն թաւուգ գօվաեօրսուն սանըրլար, օնտ գըշ տէրլէր՞ :

— Նա իշտէ գիս կէլմիս, քիւմուր եօքու, օտունու եօքու, սաբօնի եօքու հիճ՝ պիրսէյ եօքու նէ եաբաժայիմ պիլմէմ :

— Ախ՛ գօգօնա էվտօքսիա օ տէտիբլէրին պիղտէ տէ եօք, պէնիմ պաշըմտա պաշկա պիր պէլա տահա վար, պիղիմ Տիւրիւկ Թէքքէտէ պիր մօտիսթրա թիւքեանընտա իշլէր, Տօլապ տէրէսինտէն օրաեա գատար կիթմէք իչին գըլըն աեաղընա լաստիկ իտէր, ախ գըզ գարտաշ նէրտէն ալտըմ ըսա բիւթիւն գալա շէյլէր :

— Օպիրիսի կիւն Թրանսիզժա պիր էֆիմէրիտա եազմիշ քէ Գուլէ գաբիտա պիր ինկիլիզ տուքեան վար իմիս . . :

— Դա պօշ, եալան տըր :

— Էյ պու կազէթալար եալան՞ մը սօվլէր :

— Եալան սէօյլէմէզլէր, աճէլէ եազարլար. կէչէն սէնէ օ տէտիղին եէրտէն պիր չիֆթ ալտըմ, սէքիզ կիւնտէն բաթլատը :

— Պու սէնին մատմաղէլ Տիւրուհիճա թէքէտէն տահա ցօք՝ ուղաք կիտէր էօվլէ իսա, գալէ թռէլէնօ սէքիզ կիւնտէ պիր բօտիմա . . . :

— Լաստիբլէր ֆէնա գօգօնա էվտօքսիա նասըլ աղնատաեւմ եօգսա պէնիմ գըզըմ էօյլէ հաֆիֆ գուշ կիպի եիւրիւր քի թարիֆ իտէմէմ :

Թիլօմէնա տուտունուն պու պապտէ բէք չօգ հագգը վար. պու լաստիկ մէսէլէսի հէր քէսէ պիր պարը աղիմ օլմուշ տուր բարաեք վէրիւր ալըրսըն պիրտէ պագարսըն տէլինմիշ աեաղլարըն սու իչինտէ. իչպու պէլիյէտէն սալիմ օլարաք լասթիք գալօշ ալմաք իսթէեէն, Ալաճա համամ ճատտէսինտէն չէմէտէն եօգարը Տէմիրճեան Սէպուհ էֆէնտիլին գունտուրա մաղաղասընա միւրաճաւթ էյլէմէլէրինի թաւսիյէ իտէրիզ :

ՔԻՒՉԻՔԵՐՆԵ ՊԵՐԱՏԵՐՆԵՐ

Տ Է Պ Պ Օ

26 Սրանյոյստ, Եկնի Ճամբոյ 26

ՍԲԷՉԱՐ ՏԻՒՔԵԱՆԼԱՐԸ

ՍԹԱՆՊՈԼ ՔԵՕԲԵՐԻՆ ԲԱՐՇԵՐՆԱՏԱ — 77

ՊԵՅՕՂԼՈՒՆՏՍ ՏՕՂԵՐՈՒ ԵՕՆԱ — 167

Մէջերս էնդախանէ վէ սրէջար տիւքքեանլարնտա միւթէատտիտ վէ էնվայի թէրքիպաթը քիմէվիյէ վէ էնդա վէ մուսլիմաթ վէ ալէաթը ճէրրահիյէ, վէ ալէա ճինս լաթիք իւէ չէլիքտէն մասմուլ ալաթ ու էտէվաթ, վէ Լիսթէր ուսուլինտէ պաղար, վէ Ֆրանսիզ վէ Ինկիլիզ էնդալարը, սուֆաթօնուն էն ալէա ճինս, Ետրի վէ էնէպի մաստէն սուլարը, Փոթօլըաթճըլար իչիւն թէրքիպաթը քիմէվիյէ, Պարտո չարապարը, Գօնէարար, էնվաթ իչիլիք, Գօգուլը սապուլար, Ենէֆիս բուտրա, օ ալը Գօլօնը, սաջ սուլարը, տիւքիլիւնիքէր, վէ ըսրէջարար իւէ քիմէախանէլէրէ մախսուս ճամ գապարը վէ ալաթ ու էտէվաթ մէվճուտ օլուպ, թօթտան վէ բէրաքէնտէ Փիրուխթ օլունուր:

Քէզալիք մէվքիւր տիւքքեանլարտա մուսլիմէի թըլալիյէ տախի իճրա օլունուպ, պունա մախսուս օտալար վար տըր:

Պէյօղու էնդախանէսի կէճէլէր աջըգ տըր:

Ձէյլ:—Պիճիլիւն էնդա վէ էմթաամրղըն էն ալ օ ճինստէն օլունու զսունու վէ բէր էնվէն Փիլաթլա սաթըլտըղընը Տօղթօր է ֆէնտիլէրէ վէ բաղպէթլու էնալիյէ իւան ու պէյան իտէրիզ:

Մէջերս սաղապատա կէօղէ վէ ճէրրահիյէ միւթէալիք էնվայի ալէաթ ու էտէվաթ մէվճուտ տըր:

Ենգիլմէն, Եուսուլար վէ սէրթ լաթիքտէն (գառնչուտան) մասմուլ մէվատտը միւթէլիքէն, Գապար պաղարը, Ենգաթ չիլիքիպար, Ենգաթ թրիք մաքիւնալար, միզան իւլ հալա (պարօմէթր), միզան իւլ հալարէ (թէրօմէթր) վէ էյի ճինս կէօղիլիքէր պուլընմադտա տըր:

Մ. Բօլ Պօյաճուսն հէր նէվ սըրաքըլաթ վէ թամիքաթը էնվէն Փիլաթլա իւէ իճրա վէ տէրէօտէ իտէր:

ԲՕԼ ՊՅՅԱՃԵԱՆ
 Ելսիսի Գաղսթրիստ, 80 Կուսթրօստ
 ԿԵՕԳԵ ՎԵ ԶԵՐԱՆԵՐԸ ՍԻՔԵՆԼԻԿ
ՍԼԵԱԹ ԲՈՒՃՃԱՐԸ

— 60 —

կատղեցուց զնիկուլ ոտքի վրայ ելնելով, Երեւոյ Դաշկինակովը սրբեց:

—Ըրած այս ծանր թշնամանացդ փոխարենը պիտի հատուցանեմ քեզ և սոսկալի կերպով պիտի տուժես. ահա այս վայրկեանէն կերթնում որ Եւփիմէ իմ հարձս պիտի ըլլայ. ի կրկին տեսութիւն ըսելով Երեւոյ կը պատրաստուէր խուցէն մեկնիլ, տանը դուռը զարկին. Մուրատնա անմիջապէս դրան չուանը քաշեց, եկողն Տիւղէյէ կոմսն էր. Նիկուլ կոմսը տեսնելուն բոլորովին դոյնը նետեց:

—Ահ, պարոն Նիկուլն հոս ըսաւ Տիւղէյէ կոմսը զարմանօք:

—Այս պարոնը կը ճանչնաք՝ կոմս, հարցուց Մուրատնա եւս զարմացած:

—Այո, բարեկամս Նիկուլ ուստասիլն գործակատարն է, ըսելէ որ ձեր բարեկամն է:

—Այո, ընտիր բարեկամներէս մին է ըսաւ Մուրատնա հեգնօրէն:

Կոմսը հասկցաւ որ մատենագրին և այդ մարդուն միջև բան մը անցած էր, բայց չը հասկնալ ձեռացուց և այս բռնադրօսիկ խօսակցութիւնը չը շարունակելու համար, բարեկամութիւն ըսաւ Մուրատնայի, անշուշտ նամակա կարգացիք:

—Այո կոմս, պարոնը հիմայ պիտի մեկ-

— 57 —

—Այո պարոն պատասխանեց Մուրատնա հետզհետէ զարմանքն աւելնալով:

—Աւելի լաւ, կրկնեց նորեկը, այժմ ազատաբար կրնամ ըսել ամեն բան. պարոն, ձեր համբաւը պահ մը բոլոր աշխարհ հռչակուեցաւ, ամեն մարդ մեծանուն Մուրատնա ձեռքէ ձեռք կը յափշտակէին, իսկ այսօր, բոլոր աշխարհէ մոռցուած անօգնական կը տառապիք դուր...:

—Պարոն ըսաւ Մուրատնա յօնքը պռտելով, ինչ որ ալ ըլլայ իմ վիճակս, ապահով եղիք որ առաջարկուելիք բոլոր օգնութեանց կարօտութիւն չունիմ:

—Կը զննատեմ ձեր մեծանձնութիւնը և կանգունեմ մարդոց ապերախտութիւններն. պարոն, իբր պատուաւոր մարդ, եկայ սպասուաւոր առաջարկութիւն մը ընել ձեզ. ինչպէս ըսի, Յարութիւն ամիրային ընդհանուր գործակատարն եմ, ասկէ զատ ըրած խնայողութիւններէս, հազար դասիկ չափ ստակ աւելցուցած եմ (5000 ոսկի):

—Վերջը պարոն վերջը, ըսաւ Մուրատնա սէզուլթեամբ:

—Կաղաչեմ գէշ մտքի մառնէք իմ ըսածներս. աշխարհի վրայ ոչ ոք ունիմ ուստի եկայ ազնուուհի օրիորդ Եւփիմէին ձեռքը խնդրել:

